

Régiók, határok, identitások

ergo

Sorozatszerkesztő

NEUMER KATALIN

MESTER BÉLA

Régiók, határok, identitások

**(Kelet-)Közép-
Európa a (magyar)
filozófiatörténetben**

Szerkesztette
MESTER BÉLA

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont,
Filozófiai Intézet – Gondolat Kiadó
Budapest, 2016

A kötet *A magyar filozófiatörténet narratívái (1792–1947)* című,
K104643 számú OTKA-kutatás keretében készült.

© Szerzők, 2016
Szerkesztés © Mester Béla, 2016

Minden jog fenntartva. Bármilyen másolás, sokszorosítás,
illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás
a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulásához van kötve.

A kiadó könyvei nagy kedvezménnyel az interneten is megrendelhetők.

*www.gondolatkido.hu
facebook.com/gondolat*

A kiadásért felel Bácskai István
Szöveggondozó Gál Mihály
A borítón a Matica Slovenská és a Magyar Tudományos Akadémia
székháza 19. századi metszeteken
A kötetet tervezte Lipót Éva

ISBN 978 963 693 702 7
ISSN 2498-8758

Tartalom

MESTER BÉLA	
A „nemzeti filozófia” fogalmának kelet-közép-európai genezise	9
A „NEMZETI FILOZÓFIA” ÉS KÖZÉP-EURÓPA, KELET-EURÓPA, KELET-KÖZÉP-EURÓPA	
ERIKA LALÍKOVÁ	
A „nemzeti filozófiák” koncepciói mellett és ellen felsorakoztatott érvek a kortárs cseh filozófusok műveinek tükrében	25
MÉSZÁROS ANDRÁS	
Az egyidejűtlenségek egyidejűsége Milyen tér- és időszerkezete van a magyar filozófiának a 19. században?	37
GURKA DEZSŐ	
Egyetemes fogalmak – lokális modulációk A korai Fichte- és Schelling-recepció kelet-közép-európai és kelet-európai sajátosságai	47
LOSONCZ ALPÁR	
Közép-Európa az európai hármasszerkezetben Szűcs Jenő Közép-Európájának kritikai olvasata	65
KOVÁCS GÁBOR	
A népiek és Kelet-Közép-Európa Szabó Dezső, Németh László, Bibó István	83

A MAGYARORSZÁGI FILOZÓFIAI HAGYOMÁNYTÓL A MAGYAR FILOZÓFIÁIG

SIMON JÓZSEF	
Filozófiai ateizmus és vallási tolerancia Christian Francken Erdélyben írt műveiben	103
GUBA ÁGOSTON	
Atomizmus a 17. századi Felső-Magyarországon Czabán Izsák <i>Existentia atomoruma</i>	116
PERECZ LÁSZLÓ	
Filozófusból író Bessenyei György szerepfölfogásáról	137
EGYED PÉTER	
Az erdélyi felvilágosodás magyar filozófusai Értelmiségi életpályák	151
FÓRIZS GERGELY	
Határponton A Magyar Tudós Társaság esztétikai pályázata 1840-ben	169

A MAGYAR FILOZÓFIA A SZÁZADFORDULÓN ÉS A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT

HOLOVICZ ATTILA	
Külföldi hatások megjelenése Posch Jenő filozófiafelfogásának keretei között	191
SZÉKELY LÁSZLÓ	
Egy magyar gondolkodó Némethonban Palágyi Menyhért tudományfilozófiája és a relativitás elmélete	216 216
SOMOS RÓBERT	
A filozófiai nézőpont egyetemessége és partikularitása Pauler Ákos munkásságában	240
VARGA PÉTER ANDRÁS	
Új adalékok a korai fenomenológia és a magyar filozófia kapcsolattörténetéhez Pauler Ákos, Alexander Bernát, Révész Géza és Enyvvári Jenő vonatkozásában	256

HORVÁTH PÁL

**Szellemi alternatívák a magyar katolikus gondolkodásban
a 20. század elején**

Dudek, Prohászka, Schütz

286

TURGONYI ZOLTÁN

Kereszténység, nemzet, tulajdon

Horváth Sándor természetjogi munkásságáról

303

**ESETEK A HÁBORÚ UTÁN EMIGRÁCIÓBAN,
DIKTATÚRÁBAN ÉS A RENDSZERVÁLTÁS IDEJÉN**

SZAPU MARIANNA

A (poszt)pozitívizmus határátlépései Megjegyzések Igor Hrušovský és Polányi Mihály
tudományfelfogásához

341

SZÜCS LÁSZLÓ GERGELY

A Kádár-korszak filozófiai tájékozódása a szaksajtó tükrében

354

LACZKÓ SÁNDOR

„Ki a káoszból, vissza Európába”

Szabó József jogbölcseleti öröksége

377

Névmutató

393

Summaries

405